

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
The Relationship Between Educational Institution Administrators Characteristics and
Teachers Job Satisfaction in Educational Institutions under the Jurisdiction of the
Ubon Ratchathani primary Educational Service Area Office Area 2

กิติพันธ์ สุรวิตย์ สมาน อัศวภูมิ และพงษ์ศักดิ์ ทองพันชั่ง
Kitiphan Surawit, Saman Asawapoom, and Pongsak Thongpanchang

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Master of Education Degree Educational Administration
Sisaket Rajabhat University
E-Mail: loveun.kitipan@hotmail.com

Received: June 17, 2024; Revised September 18, 2024; Accepted: September 29, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 310 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมมีคุณลักษณะอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, $S = .59$)
2. ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, $S = .40$)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู

Abstract

The research has the objective 1) to study the level of characteristics of educational institution administrators, 2) to study the level of job satisfaction of teachers in educational institutions, and 3) to study the relationship between the characteristics of educational institution administrators and satisfaction. In the work of teachers in educational institutions Under the jurisdiction of the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2, the sample group used in this study was teachers in educational institutions Under the jurisdiction of the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2, academic year 2023, number of 310 people. Obtained by stratified random sampling and proportional to the size of the educational institution. The tool used to collect data was a questionnaire with content validity from 5 experts. Questions with an IOC value of 0.60 and above were obtained and the reliability of the questionnaire was 0.98. Statistics used in data analysis were: Percentage, mean, standard deviation and Pearson correlation coefficient values.

The result findings were as follows.

1. Educational institution administrators Under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2 overall has the highest level of characteristics. ($\bar{x} = 4.52$, $S = .59$)
2. Teachers in educational institutions Under the jurisdiction of the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2, overall they are satisfied with their work. at the highest level. ($\bar{x} = 4.72$, $S = .40$)
3. The relationship between educational institution administrators' characteristics and teachers' job satisfaction in educational institutions. Under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office, Area 2, it was found that overall there was a high level of positive relationship in all aspects. Significant at the .01 level.

Keywords: Characteristics of educational institution administrators, Teachers' job satisfaction

บทนำ

การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกประเทศใช้เป็นนโยบายหลักสำหรับการพัฒนาประเทศเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติโดยตรง สำหรับประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาประสบกับปัญหาด้านการศึกษาหลายประการ ปัญหาบางอย่างได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ปัญหาบางอย่างแม้ว่าแก้ไขปรับปรุงแล้วแต่ก็ยังไม่หมดไป จำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงอยู่เป็นระยะ ๆ ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ที่ผ่านมาระยะจะได้ยินคำว่า “การปฏิรูปการศึกษา” ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาให้ดีขึ้นจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ โดยมีบทบัญญัติกำหนดปรัชญา แนวคิดและกรอบการดำเนินการในเรื่องการบริหารจัดการศึกษา เพื่อที่จะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

ผู้บริหารถือเป็นเสาหลักของสถานศึกษา พฤติกรรมที่ผู้บริหารหรือผู้นำแสดงออก สื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์อย่างใดอย่างหนึ่งกับครูย่อมก่อให้เกิดผลทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นทางลบหรือทางบวก และผลที่เกิดขึ้นนั้นอาจส่งผลไปในระยะยาวต่อการปฏิบัติงานหรือปฏิบัติหน้าที่ของครู ฉะนั้นผู้ที่จะเป็นผู้บริหารหรือผู้นำได้จะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปกครองผู้ใต้บังคับบัญชา โดยปราศจากซึ่งอคติและต้องมีความคิดในเชิงบวกหรือเชิงสร้างสรรค์ในทุก ๆ เรื่อง (นันทวัฒน์ อิทธิจามร, 2555)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ต่อการบริหารจัดการของโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,529 คน จาก 217 โรงเรียน

ตัวอย่าง

ตัวอย่างได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2566 ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้ตัวอย่าง 310 คน และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย ขนาดของสถานศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านความร่วมมือ และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านลักษณะงาน ด้านการยอมรับนับถือ ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านความสำเร็จของงานและด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า Rating Scale 5 ระดับ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้าง ดังต่อไปนี้

ศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แยกออกเป็นการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา การทดสอบค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ในแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นดำเนินการโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ด้านโครงสร้าง (Construct Validity) และเนื้อหา (Content Validity) ด้านรูปแบบของแบบสอบถาม (Format) ด้านการใช้ภาษา (Wording) และด้านอื่น ๆ ของข้อคำถามแต่ละข้อที่เห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหาตรวจสอบด้วยเทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่า ได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .98

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

4.51–5.00	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามากที่สุด
3.51–4.50	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามาก
2.51–3.50	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาปานกลาง
1.51–2.50	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาน้อย
1.00–1.50	หมายความว่า	มีคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลของค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

4.51–5.00	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากที่สุด
3.51–4.50	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมาก
2.51–3.50	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานปานกลาง
1.51–2.50	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อย
1.00–1.50	หมายความว่า	ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้สถิติทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและแปลผลของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ดังต่อไปนี้

0.81–1.00	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.61–0.80	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง
0.41–0.60	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.21–0.40	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ
0.00–0.20	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อตรวจสอบสมมติฐาน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนคน (n=310)	ร้อยละ
1. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก	118	38.10
ขนาดกลาง	156	50.30
ขนาดใหญ่	36	11.60
รวม	310	100.00
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 10 ปี	127	41.00
ระหว่าง 10-15 ปี	129	41.60
มากกว่า 15 ปี ขึ้นไป	54	17.40
รวม	310	100.00

จากตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 310 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีขนาดกลาง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ระหว่าง 10-15 ปี จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60

2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านวิสัยทัศน์	4.39	.69	มาก
ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.47	.61	มาก
ด้านภาวะผู้นำ	4.42	.81	มาก
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.83	.35	มากที่สุด
ด้านความร่วมมือ	4.44	.58	มาก
ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี	4.59	.49	มากที่สุด
รวม	4.52	.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, $S = .59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.83$, $S = .35$) รองลงมาคือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{x} = 4.59$, $S = .49$) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 4.47$, $S = .61$) ด้านความร่วมมือ ($\bar{x} = 4.44$, $S = .58$) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 4.42$, $S = .81$) และด้านวิสัยทัศน์ ($\bar{x} = 4.39$, $S = .69$) ตามลำดับ

3. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของครูในสถานศึกษา

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S	แปลผล
ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	4.71	.48	มากที่สุด
ด้านลักษณะงาน	4.64	.60	มากที่สุด
ด้านการยอมรับนับถือ	4.63	.39	มากที่สุด
ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	4.53	.62	มากที่สุด
ด้านความสำเร็จของงาน	4.92	.16	มากที่สุด
ด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน	4.88	.16	มากที่สุด
รวม	4.72	.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.72$, $S = .40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จของงาน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ($\bar{x} = 4.92$, $S = .16$) รองลงมาคือ ด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ($\bar{x} = 4.88$, $S = .16$) ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ($\bar{x} = 4.71$, $S = .48$) ด้านลักษณะงาน ($\bar{x} = 4.64$, $S = .60$) ด้านการยอมรับนับถือ ($\bar{x} = 4.63$, $S = .39$) และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.53$, $S = .62$) ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ (X_1) ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (X_2) ด้านภาวะผู้นำ (X_3) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_4) ด้านความร่วมมือ (X_5) และด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี (X_6) กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Y_1) ด้านลักษณะงาน (Y_2) ด้านการยอมรับนับถือ (Y_3) ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (Y_4) ด้านความสำเร็จของงาน (Y_5) และด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน (Y_6)

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y _{total}
X ₁	1	.226**	.436**	.233**	.445**	.293**	.292**
X ₂		1	.190**	.156**	.292**	.484**	.272**
X ₃			1	.146**	.369**	.304**	.315**
X ₄				1	.337**	.249**	.355**
X ₅					1	.528**	.289**
X ₆						1	.281**
X _{total}							1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านความร่วมมือและด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ด้วยค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน 0.292, 0.272, 0.315, 0.355, 0.289 และ 0.281 ตามลำดับ โดยที่ด้านคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ยังมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เช่นกัน

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความร่วมมือ ด้านภาวะผู้นำและด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ
2. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสำเร็จของงาน มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน ด้านความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ด้านลักษณะงาน ด้านการยอมรับนับถือและด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานตามลำดับ
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ชลธิชา โฆษิต, 2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ ด้านบุคลิกภาพและด้านความรู้ทางวิชาการ ตามลำดับและสอดคล้องกับการศึกษาของ

(วิภาลัย วงษา, 2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนโยบาย 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคนโยบาย 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ลัดดาวัลย์ ใจไว, 2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสถานศึกษาศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มสถานศึกษาศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับการศึกษาของ (ธนิศา เลหาภิชาติชัย, 2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก หน่วยงานและการจัดการ เพื่อนร่วมงาน การได้รับการยอมรับนับถือ การนิเทศงานลักษณะงาน การเลื่อนตำแหน่ง ผลประโยชน์เกื้อกูล เงินเดือนและสภาพการทำงาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า โดยรวมลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (ธนิศา เลหาภิชาติชัย, 2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จำนวน 44 สถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน รวมทั้งสิ้น 176 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ทางบวก และสอดคล้องกับการศึกษาของ (ศุภมาส วิสัยนาม, 2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำข้อมูลวิจัยไปใช้

1. คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สามารถคาดการณ์แนวโน้มในอนาคตและคิดเชิงรุกในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาและความไว้วางใจในการกระจายอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษาและการให้อิสระในการทำงานของครู

2. ความพึงพอใจของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสถานศึกษาและห้องเรียน ห้องปฏิบัติการที่เอื้อต่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและเหมาะสมกับนักเรียนและควรส่งเสริมให้ครูมีความแปลกใหม่และท้าทายความสามารถในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ของคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้ทราบถึงคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอย่างแท้จริง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ทำให้วิทยานิพนธ์สมบูรณ์ที่สุดทางคุณค่าวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- ชลธิชา โฆษิต. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามความต้องการของบุคลากร วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2562.
- ธนิดา เลาหิชาติชัย. คุณลักษณะของผู้บริหารกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2560.
- นนทวัฒน์ อธิจิตร. แรงจูงใจ : บทเรียนสำคัญที่สุดของความสำเร็จระดับตำนาน. กรุงเทพฯ: เอ็ดดูเคชั่น ไมนด์ โกลด์ มัลติมีเดีย, 2555.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2560.
- ลัดดาวัลย์ ใจไว. ความพึงพอใจของครูต่อการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558.
- วิภาลัย วงษา. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคไทยแลนด์ 4.0 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2563.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2564.
- ศุภมาส วิสัยนาม. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2560.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. “Determining sample size for research activities,” *Educational and Measurement*. 30, 1 (1970): 607–610.

